

nihče ni vedel, zakaj se je ta denar porabil. Pri "vestnem" preiskovanju kase bi se dokazalo, od kje je župnik denar jemal za razne Micike — plačevanje pijače (piva) društvenim pevcom, svojim podreptnikom, za podkupovanje prič in kupovanje prijateljev. Slišali smo sicer, da se je kasa pregledala, a le na videz in se našlo neki samo pet goldinarjev ter ne cehmeštroma, ne vam naznanilo, kam je vaš, s krvavimi žulji prisluzeni denar izginil, ampak se vam je to prikriilo. Cehmeštra sta bila srečna, da sta računne žiber podpisala, zato pa se nista smela brigati če je vse v redu ali ne, a vendar je bil eden med njima, Jakob Šalamun najudanejši župnikov pristaš in zagovornik. Ubogo zaslepljeno ljudstvo, kedaj se bodeš spametovalo!

Naprednjaki iz sosedne fare.

Rogaška Slatina. Pri nas je navada, da hodijo gospodje duhovniki od biše do hiše kruh žegnovati; seveda ne, da bi dobili mi posestniki ta Božji žegen zastoj, si ga mora vsaki kupiti, boljši posestniki z denarji, mali kar zamorejo dati, klobase, svinjako meso ali žito. Prejšnja leta sta prišla samo dva gospoda, kaplan in mežnar. Ali letošnje leto so pa že trije priromali z žakljami. Žalostno, da te vboge kaplane boljši ne preskrbijo, da se morajo s tem beračenjem mučiti celo ponoči od hiše do hiše in darove pobirati od vbogega ljudstva. Koliko jih je, da dajo zadnjo kronico gospodu kaplanu v torbo; njih dete pa gre na pol boso in na pol nago v šolo. Posebno letošnje leto je nam toča vse pobila in prišlo jih je namesto manj še več fehtariti. Ja žalibog kam bomo pa prišli če bode to tako naprej šlo? Mnogo si je ljudstvo samo krivo. Če se gre za kako podporo za vboge šolake otroke, se skoro vsakdo kisló obrne in z jezo vrže par vinarjev od sebe, akoravno se šteje da je eden prvih naprednjakov. Pri nas ako bi bili ljudje tako s polnimi rokami za vboge učence dajali kakor so za farsko bisago, bi bili mi na drugem stališču.

Iz Lokarji pri Št. Juriju ob juž. žel. Ljubi „Štajerca“, sprejmi še od nas Šentjurčanov kratak dopis, da naznanimo, kako se tukaj klerikalčki zabavljajo. Na sv. treh Kraljev dan, ljubi naš „Štajerca“, si bil spet tako arečen, da se je večkrat izgovorilo tvoje ime, kot pa božje. Naš Žgank se je posebno nas privoščil, kateri „Štajerca“ beremo. Razlagal je, kako velik greh je, kdo ta list bere. Legal je, da je protestantovski, in da piše grozne laži čez vero. Žgank, dokažite nam, da res „Štajerca“ čez vero piše, tedaj ga tudi mi nehomo brati, dokler pa tega ne storite, Vam pa javno povemo, da ste lagali, sejali nemir in sovraštvo, z eno besedo, da niste božji namestnik drugo pa vse. Menda se še spominjate, kakšno izobrazbo širi Vaše klerikalno bralno društvo. Kolovodje klerikalnega bralnega društva so Nunekovi fantiči. Žgank in pomagачi prav pridno širijo prav lepo kulturo. Zadnji čas so se začeli prav čudno izobraževati, tako, da vsak na pameti zdrav človek pravi, da to ni katoliško društvo, ampak vse drugačno. Sedaj so se že tako daleč izobrazili, da so začeli žive svetnike delati, da bi jih ne zmanjkalo. Vsak večer so se shajali fantje in dekleta k pevskim in tamburaškim vajam; ako si šel slučajno po noči po cesti od trga, si slišal tu in tam v grabni šumotati, da te je bilo strah in tukaj niso nič drugega delali, kot „Generalübunge.“ Zatorej pa tudi ni dvoma, da se čutijo kot matere Marijne hčerke, cerkvene pevke in sotrudnice klerikalnega bralnega društva. Pevodvoja kaplan Žgank je vedno hvalil in poviševal eno Marijno hčerko, kako narodna je, pridna pobozna, vremite si jo za vzgled. Zatorej ji je dal prostora, da je večkrat pri njem ostala čez noč. Ker se mu je smilila da bi sama ponoči domov šla. Zatorej ne recemo dvakrat ako ni tudi kaplan Žgank svoj dolgi židovski nos zraven imel. — Od ted tudi to, da jo še sedaj večkrat obiskuje. Od kraja ji je vedno arcunije kupoval ker mu je vedno tožila, da se je hudo prehladila, da se jo hoče vodenika lotiti, in bilo je res. Komaj je začela malo hoditi se je že vodenika ven zrinila tako, da je še enkrat težja viditi ko je bila prej. Ker je bila ta Marijna hčerka zelo usmiljena zatorej ni takoj vedela komu bi naj pripisovala to nagrado, — sčasoma je morala določiti organista. Največji škandal za vse pevce je pa to, da so vsi, čisto vsi takšni in so skoro

do zadnega časa na koru peli, da je bila sramota še večja. Žgank ima neizrečno veselje do Štajerčevih dopisov. Vsakega kateri ga malo zanima ga izreže in shrani v svoj zlati album. In to veselje Vam drage volje privoščimo.

Vohaj zajim.

Sladkagora. Ljubi „Štajerca“! Po dolgem zimskem spanju smo se tudi mi Sladkogorčani zbudili ter Ti nekaj malega poročamo: Tukajšnji č. g. župnik Martin Kranjc je sicer jako priljubljen in gostoljub gospod, samo neko nam neljubo napako ima. On gre vsak dan koj po sv. maši v prostem času spat ter spi do pol-dvanajste ure. Ako ne prideš po kakem opravlju koj po sv. maši k njemu, potem pa že spi. Mi ugibljemo, da ima magično spanje ker si v tem spanju marsikaj iztuhta in vidi. Enkrat razvidi potrebo izobraževalnega društva, ga koj ustanovi ter v kaplaniji s križnico naredi. Drugikrat razvidi, da je potrebno tudi kmete pridobiti si v svoje politične namene ter si prizadeva ustanoviti tukaj na „slovenski“ podlagi, menda tudi: „katoliško“, kmetijsko podružnico. V Gradcu pa njegove politične namene poznajo ter mu klju bujejo. Enkrat je imel neko spanje in je iztuhtal, da se je že plačana zbirca spremenila v „blessé darove“, da naj kaplan po te darove le gre. Ali kaplan pa tega ni verjel, je še pa zmiraj po stari navadi po zbirco prišel. Pa kaj nam je še to spanje prineslo? Iz farovža se je že precej pohištva znosilo in na tem mestu smo že velik oder videli, na katerem se bode na svečnicni dan sveti teater vršil. Tukaj se predstavi sv. Neža in še 14 drugih devic, katere bodo ta teater igrale. Ali ni to slično nekdanjim malinkinjam, g. Kranjc? Mi imamo farovž za župnike, nikakor pa za vaše teatre.

Tržiše tik Sv. Križa. Dragi „Štajerca“, poročal si v zadnji številki o razmerah in pozabljivosti našega občinskega predstojnika Smoleta. Ta črni možakar, odkar se občinske volitve bližajo, je čisto zmešan, da sploh na vse pozabi. Mi že nismo imeli nobene seje čez štiri mesece, ne računna za leto 1907! Ja kaj pa vendar delate, Smole? Mogoče Vas koline ali furavži našega nadžupnika skrbijo, ko se vsako zimo po deset ali še več prašičov zakolje, da more vboga kuharica Micika vse to popečiti in pokuhati?! Ni čudno, da se naš g. Korošec tako redko je učil o neizmirnosti v jedi in pijači? Po nekaterih farovžih se pa več mesa povzije kakor v kakem zverinjaku in vbogi kmet mora brez vsake masti hrano povžiti ter trdo delati, da mu krvavi pot po obrazu teče. Ko pride čas v pozni jeseni, namesto da bi si prašiča sam zaklal, pa pride eksekutar in ga mu odžene za davek in potem si mora loj kupovati, da si mast naredi. To je žalostno, da se danes vbogemu kmetu tako godi; vedno pridelava in živali izredí, ali malo ali skoraj nič za sebe, vse pa za — gospodo!

Novice.

Shod v Vurmbergu.

Župnik na begu pred resnico!

Preteklo nedeljo se je vršil velezanimivi shod naše stranke v gostilni g. Golloba v Vurmbergu. Vedeli smo že naprej, da bode župnik ta shod motil in skušal razbijati. Kajti župnik je že preje grozil, češ da bode prišel „s svojimi“ in že preje je pisaril v „Fihposu“, da je „grodje prekisló“ v Vurmbergu. Preskrbeli smo tedaj vse, da preprečimo vsako nasilje in da ostane postavno zajamčena pravica v veljavi. Ob 3. uri so bile sobe polne. Ob mizah so se deli odrašeni možje in žene in odlikovali so se posebno vrlí naprednjaki iz sv. Barbare nad Mariborom, ki se niso bali dolge poti, da pridejo na shod. Proti 3. uri je pridivala na shod gruča ljudi; bili so to večidel otroci, od 12 do 16 let; stari fantki, ki še ne znajo sami kruha služiti; na čelu jim je stal vurmberški župnik sam, ki jih je komandiral, kakor general svojo vojsko. Žalostno je bilo videti te fantičke, ki so še mokri za ušesih, ki bi se morali še mamične kiklice držati in ki so bili od fajmoštra kot čreda ovac prignani, da bi motili resni shod resnih mož. Nekateri teh smrkolinov so imeli v

škornjih pripravljene nože, da bi z nožmi izvajali klerikalno ljubezen do bližnega. Vse je bilo pripravljeno na pretep in le odločni naš nastop je preprečil prelivanje krvi. In župnik je bil vodja, general teh junakov z mokrimi nosovi in odprtimi nožmi! Ko je prišel župnik s svojo v „bralnem društvu“ podivjano čredo v gostilno, predstavil se je, češ „jaz sem ta črni iz Vurmberga“... Ob 3. uri je otvoril v imenu strankarskega vodstva g. Leop. Sla-witsch zanimivi shod Hotel je podeliti besedo govorniku D. Drogenig. Ali zdaj je že prišel škandal. Kakor bik, ki vidi rdeči robec, je prišel črnosuknež divjati in na njegovo komando so divjali vsi mladeniči in divjalo je nekaj Marijinih hčerk in divjalo je nekaj otrok. — Župnik je hotel na vsak način, da si izvolimo izmed njegovih pastirjev predsednika. Te želje seveda nismo temu petelinu ustregli in zato je tulil, bled kot zid, pljuval ogenj in žrepol in menda miell, da bomo kar pobežali pred njim. Zdaj je prišel govoriti urednik Linhart. Dal je častno besedo, da bode župnik po referatih prosto besedo dobil, opozarjal klerikalce na nepostavnost njih postopanja. Ali župnik in zaslepljeni njegovi fantični so bili gluhi za vsako pametno besedo. Šlo se jim ravno ni za shod in za stvarni razgovor temveč le za škandal. Surovo silo so hoteli pokazati manire njih „bralnega“ društva in klerikalno „krščanstvo“. Zdaj je zavrela tudi naprednjakom kri in fajmošter jih je čul, kakor še nikdar v svojem življenju. G. Linhart mu je povedal resnico v tako krepkih besedah, da ni znal reči ne „be“ ne „me“. „Pojd te v cerkev“, so vpili naprednjaki; „tam storite svojo dolžnost, na shodih pa nimajo farjni nič opraviti!“ Malo je manjkalo, da ni dobil župnik par okoli ušes, kajti kmetje so bili že do skrajnosti razburjeni. Ko je župnik uvidel, da ne bode kruha iz njegove moke in da si ne pustimo razbiti shoda od politikujočih farjev, pobežnil je s svojo gardo iz dvorane. Slišal so mu večidel le otroci iz bralnega društva. Mže so ostali in se smejali ponesrečenemu fajmoškemu nastopu. Marsikdo od tistih, ki so na župnikovo komando odhajali iz shoda, prišel je potem nazaj in ko smo s shodom pričeli, bile so se be zopet polne. G. Sla-witsch je shodu predložil in podelil besedo v prvi vrsti kmetovcu g. Drogenig iz Podplata. V razburjenih krepkih besedah je leta izrazil svoje kmetstvo ogorčenje nad grdim, hudobnim nastopom župnika in njegovih pajdašev. Povedal je resno, da se klerikalci bojijo pametnega gospodarskega dela, da hočejo neumno, revno ljudstvo. Živo odobravanje je sledilo tem besedam. Nato je g. Drogenig v daljših izjavaj-njih govoril o gospodarskih kmetijskih zadevah. Pazno so ga mnogobrojni navzoči kmetje in kmetice poslušali in ko je končal, mu je marsikdo roke stisnil v zahvalo. Kot drug govornik je nastopil urednik Linhart. V daljšem govoru je razvil politični položaj, oškodovnje avstrijskega ljudstva po sklenjeni nagodbi in izdajstvo prvaških poslancev. Povedal je potem velikanke razlike, ki so med pravo vero in med klerikalstvom. Končal je govornik z besedami: Klerikalni nasprotniki delujejo z sovraštvom, mi pa z ljubeznijo. In ljubezen bode zmagala nad sovraštvom! Ko je končal svoj govor, je zagomelo po sobi od navdušenega odobravanja. Šenkart se je oglašil g. Drogenig k besedi Raztolčal je lažnivost očitavanja, da smo naprednjaki „nemčurji“ in „brezverci“. Povedal je dva slučajja ki dokazujeta ves strup črnega sovraštva. Prvi slučaj se tiče tožbe, ki jo je moral napraviti proti nekemu fajmoštru, kateri mu je bolane vole za zdrave prodal. Drugi slučaj pa se tiče lopovskega krivičnega obdolženja, ki si ga je dovolil isti fajmošter. O obeh slučajih se bomo enkrat še natančneje pomenili. Tudi temu prepričevalnemu govoru je sledilo burno, viharno odobravanje. Bilo je precej klerikalcev na shodu. Ali nikdo se ni oglašil k besedi, kajti vsi so čutili resničnost naprednih misli. Tako se je končal shod v polnem redu in na splošno zadovoljstvo. Dolgo še so se mže pogovarjali in novih prijateljskih zvez, celo vrsto novih zaupnikov in naročnikov si je pridobila naša stranka. Župnik pa se je pridušal v farovžu, njegovi smrkolini pa so pijančevali na tuje troške... Slava naprednim kmetom!

Vurmberski župnik — tožen. Proti političnemu župniku iz Vurmburga je vložena kazenska ovadba. Zagorjati se bode imel zaradi motenja shoda in pretenja. Videti hočemo, je li ima faršto pravico, delati škandale! Pred sodnijo se torej vidimo, vi — duhovnik!

Iz Spodnje-Stajerskega.

Iz sv. Petra nad Medvedovim selom se nam piše: Gomilšek agitator „Slov. Gospodarja“. Znat se mora, pa gre —! Tako dela tudi naš fajmošter. Uporabil je blagoslovljene hiš v prid svoje mošnjaka, pa tudi v prid „Sl. Gospodarja“. Kje bi bile tako borne kočice, da bi je ne staknil in nagovarjal stare mamice, ki se čestitemu gospodu uklanjajo do tla od strahu, naj si naroče „Sl. Gospodarja“. Nosil je pa tudi po žepih cel kup „Gospodarja“ ter ga ljudem vsiljeval. Tudi izgovor starih ženic, da jim je „Gospodar“ za nič, ker ne znajo čitati, ni pomagal. Naročil ga vam bom —. Tudi po tebi dragi „Stajerc“ je klestil, kolikor se je le dalo. Neki kmet mu je baje moral častno objubiti, da ne bode več „Stajerc“v naročnik. Dobro, da je dosti St. Peterčanov bolj pametnih, da ne storijo vsega kar jim veli božji namestnik, dosti takih, ki vedo kaj je greh, ki vedo kaj prebirajo. Da dragi župnik, tudi prižnice pa tudi spovednice ne boste odpravili „Štajerca“ od zavednih Petranov. Bodite torej pametni in ne trudite se zastoj. Ostajajte doma in trudite se za potrebno.

Črna zastava šentpeterskih klerikalcev. Prijatelj nam piše: Peljal sem se v nedeljo dne 19. t. m. iz Pristave v Šmarje. Ko sem se pripeljal do Šentpetra, zagledal sem že od daleč krasno črno zastavo (zelo umazana žaklja) z napisom: „Čast in slava lepemu Tončeku in Čepurju“. Kaj se je neki zgodilo in kaj naj pove zastava žalostinka? sem se vprašal samega sebe. Ko pa pridem malo dalje, pogovarjale so se neke ženske, da pride danes v Šentpetr dr. Korošec in Čepurjev Lojzek. Bil sem radoveden, kaj bo danes z lepim Tončekom in Čepurjevimi Lojzom, zato pošljem mojega voznika naprej, sam se pa podam proti Šentpetru. Ko se na trgu ustavim, da bi se nekoliko oddahnil, pride res lep Tonček s svojo menažerijo. Lončarjev Jaka iz Ponikvi seveda ni manjkal; koj za njimi se udere v farovž tropa žensk in nekaj mož. „Le pojdim v farovž, da bomo videli lepega gospodeka“ je bil pogovor deklet. Zelo čudno mi je bilo, ko sem videl med drugimi največ otrok. Uvod celi igri je napravil seveda dr. Korošec oziroma lep Tonček s tem, da je začel izzivati velespoštovano hišo Fünkovo češ: mi nočemo papirnatih kandidatov, kakor visi tam doli na Fünkovi hiši, sicer ne znam tega imena zgovoriti, kajti jaz sem Slovenec, sem slovenski sin. Prosimo vas, gospodine, kako ste pa sploh gimnazije izdelovali, da niti nemški ne razumete? Ali ste prišli po božji milosti skoz? (Seveda, po škofovi milosti. Lepi Tonček se ima le dobroti škofovi zahvaliti, da je postal „dohtar“, brez da ve kaj in kako. Med svojimi tovariši je bil on eden najneumnejših. Op. ured.) Škoda, da imate ime „doktor“, pa še imena ne znate izgovarjati, kar mora znati otrok prvega razreda! — Kako nas pa bodele torej zastopali v državnem zboru —? Bodite torej pametnejši in ne izzivajte ljudi. Kolikor je meni znana hiša Fünkova moram reči, da je vsega poštenja vredna. Sicer se pa po imenu ne sklepa na narodnost. Ne smešite se torej, g. Korošec! Čepurjev Lojzek je pa komaj tri stavke izgovoril pa je že rekel da je zmatran, da ne more več. Revez, — ker ne zna je seveda zmatran —. Je pač hudo se učiti govoriti na stare dni. Bolje bi bilo, da ostanete doma na peči, ker zdelo se mi je, da te zebe, ker si se tako tresel. Najbolj jih je pa jezilo, da mu niso hoteli vsi verovati, kar se jim je lagalo. Ko so klicali duhovniki „živijo“ Čepur (oziroma rodbinsko ime „Terglav“), klicali so pametnejši „živijo niks“, to jih je kaj jezilo. Med drugimi je izjavil dr. Korošec, da je „fante iz fare“. Nato mu odgovori neki dečko: „Jaz sem tudi fante iz fare, ko imam deklete na pare.“ Bilo mu je dovolj. — Videl je da nič ne opravi, zato je zaključil in prosil, da naj volijo kandidata Čepurja. Volitev se je izvršila in Čepur je zmagal. To je pač največja nesreča za Čepurja samega! Mi „Stajerc“v naprednjaki pa se le smejejo!

Oo. minoriti in denar. Predpretekli terek je umrla v Ptuj vдова po profesorju Kunsteku. Žena je imela svoj čas premoženja okoli 15 000 kron. Oo. minoriti, v prvi vrsti župnik Vavpotič so bili njeni prijatelji. Vavpotič jo je vedno obiskoval, tudi ko je bila še zdrava. In denar je romal počasi v duhovniške roke. Kar je pri smrti še ostalo, je zapisala pokojnica testamentarno Vavpotiču. Ni čuda, da je šlo 12 duhovnikov za njenim pogrebom. Bolj čudno pa je, da ima pokojnica brata na Dunaju, kateri ima 4 otrok in je v revščini, pa mu lastna sestra ni niti krjarjara zapustila! Imajo pač dobre želodce, črni gospodji...

Sladkogorski č. g. župnik ima navado, da kadar gre z Najsvetejšim h kakemu bolniku, pusti da mu njegov pes prihod naznanja; kar pri cerkvi začne pes pred njim kviščati, kakor bi se nad Najsvetejšim jezil. Tako v njega laja, da je g. župnik videl psa zamišljen, da ne pogleda pred štacuno, kjer je nekaj klečečih vernikov ter kar brez sv. blagoslova odide. Torej pes v cerkveni službi!

Med prvaki v Šoštanj vlada — ameriška bolezen. Kar zaporedoma jo popihajo prvaki iz prelepega Šoštanja in ne zapustijo drugega nego — dolgove. Tako je odšel prvaški Zock, nadalje „žajfar“ Pokorn, neki agent „Slavije“, neki drugi agent, ki je zapustil poleg dolgov tudi ženo. In zdaj je odšel celo trgovec Zupanc, ki je bil član ravnateljstva novo ustanovljene zadružne blagajne... Ja, prvaki pa znajo! Zato ni čudno, da ljudje še vedno v posojilnico pisarno prihajajo in za svoje denarje prosišajo, pa nič ne dobijo...

Ruše pri Mariboru. (Vodstvo splošne štajerske delavske-boleznike in podporne blagajne) otvorilo je za svoje ude iz Ruš in okolice novo podružnico. To za obrtnike, tovarne in njih delavce v slučaju bolezni velevažno društvo se razsega čez celo Štajersko in je v zvezi z vsemi avstrijskimi deželami, daje pravico na podporo že z dnevnim pristopom. Po daljšem pripadanju se povekša čas podpore do jednega leta. Uraduje se vsaki petek od 4. do pol 6. ure v gostilni gosp. Jož. Malleja (na trgu) v Rušah in se tu vsprejemajo tudi novi udi, istotako se ugodi vsakemu vprašanju v tem oziru.

Okrajni zastop celjski zopet ne bode prišel do dela. Kakor znano, so pri zadnjih volitvah naprednjaki zmagali. To se je zgodilo v kljub temu, da je oblast z vsemi mogočimi sredstvi prvakom na pomoč prihela. Prvaki pa so sklenili, da ne pošljejo odposlancev svojih trgov v zastop. S tem so onemogočili delo zastopovo, — še nadalje bode vladal in gospodaril v okrajnem zastopu komisar namesto zastopniki volilcev. Naprednjaki so ponujali prvakom kompromis, kakor ga ni nikdo pričakoval. Ali hujskači so to odbili, ker se jim ne gre za gospodarsko delo, temveč le za politiko hujskanja. S tem dejanjem pa so prevzeli prvaki vso odgovornost za naprej!

Služba občinskega tajnika je razpisana v Loku pri Zidanem mostu. Plača znaša brez postanskih dohodkov 900 kron na leto in prosto stanovanje. Prosilci naj vložijo ponudbe do 20. februarja t. l.

Nadomestna volitev v slovenjebistriški okrajni zastop se vrši dne 5. svečana ob 10. uri dopoldne v okrajni pisarni. Iz zastopa sta izstopila vsled preselitve veleposestnika gg. Ferd. grof Brandis in Viktor Eppinger.

Sestra knezoškofa zgorala. V sv. Ani pri Feringu je prišla 80-letna sestra knezoškofa dr. Schusterja peti preblizo. Obklea se ji je vnela in dobila je take rane, da je umrla.

Zaprl so v Ptuj podčastnika (Rechnungsunteroffizier) Leskovarja. Igral je in porabil za ligo erarične denarje.

Požar. Pretekli petek se je zgodil v Cirkovcah veliki požar. Ogenj je uničil 1 hišo in 6 gospodarskih poslopij. Tudi je zgorelo veliko svinj. Požarne brambe iz Cirkovca, Šikole, sv. Lovrenca in Račjega so delale 4 ure, da so omejile ogenj. Baje so nepredvidni otroci zažgali. — 21. prosinca je gorelo v sušilnici usnarja g. K. Wrentschur v Marenbergu. Škod: je za 10.000 kron.

Cesar je potrdil izvolitev g. Jos. Ornig za župana dež.-kn. kamornega mesta Ptuj.

Pogreb. Iz gornje Radgone se nam piše: Žalostno so zvonovi zadoneli in v obilnem šte-

vilu zbiralo se je ljudstvo, da bi spremilo na zadnji poti našega daleč poznanega pokojnika gosp. Franc Krempel iz zg. Radgone. Rajni je bil 32 let cerkveni ključar (cekmešter) in razveselil se je občne priljubljenosti pri naših ljudeh kakor tudi pri meščanih. Bodi mu zemlja lahka!

Nezgoda. Iz Šmarja pri Jelsah se nam poroča: Dne 26. prosinca pri sv. opravitlu se med sv. mašo v cerkvi blizu velikega oltarja oboka v obsegu kvadratnega metra omet odtrgal in padel na fante ter veliko strahu napravil Eden fantov je ranjen, nekaj malo poškodovanih. Strah je bilo vseh navzočih; nekteri so bežali in mislili, da je potres. Č. g. dekan je že moral nevarnost preje slutiti, ker je že več let raje v gornji cerkvi maševal tiho sv. mašo po deljah in delavnikih.

Iz Koroškega.

Koroške dopisnike in zaupnike prosimo, naj nam o vsaki stvari me mudoma poročajo, da zamore naš list tudi glede Koroške več nimivga prinašati. Posebno prosimo za stvarna, kratka, neosebna poročila o političnem in gospodarskem gibanju. Zahvaljujemo se ob tej priliki tudi za pridno dosedanje delo za naš list. Vsaj naprej tako! Čimveč naročnikov na Koroškem, temveč prostora v listu porabimo za Korošce.

„Od zmage do zmage“ — tako piše celovski „Š. Mir“ — koraka prvaška klerikalna stranka. „Š. Mir“ imenuje to stranko „koroške Slovence“.

Kakor da bi res vsi slovenski Korošci trobili v rog Brejc-Podgorca-Grafenauerjeve trozveze. In vendar je pretežna večina koroških Slovencev prepričanja, da je le v skupnem gospodarskem delu z Nemci napredek mogoč, da je torej hujskanje cerkev izrabljajočih farjev in kmete odirajočih prvakiš dohtarjev največja nesreča za Koroško... Torej od zmage do zmage korakajo črnuhi. Kakšne so te zmage? „Š. Mir“ jih našteva tako-le: 1. Prvaški uspeh v sv. Jakobu v Rožni dolini. Proti mnenju in prepričanju pretžne večine ljudstva se je tam uresničilo prvaško šolo, s katero se hoče pridobiti mladino za vzore hujskajočega župnika Ražuna in ji onemogočiti, da si pridruži prepovedano znanje nemščine. — 2. Govor orglarja Grafenauerja v državni zbornici dne 19. decembra. „Š. Mir“ smatra torej za uspeh, ako si predrane orglar, pljuvati pred vso avstrijsko javnostjo na Koroško svojo domovino. Ravno ta govor pa je razkrinkal vso deželno izdajstvo klerikalcev! — 3. Tretji uspeh za „Š. Mirovca“ je, da mora koroški deželni odbor sprejemati tudi slovenske vloge. — Take so torej „zmage“ črne gospode. Kaj ima pa koroško ljudstvo od teh „zmag“? Kaj imajo kmetje, delavci, obratniki od teh orglarjevih „uspehov“? Ničesar ne, k večjemu porušane troške! In zato kopljejo ti „uspehi“ klerikalcem samim jamo. Čimveč takih „zmag“, tempreje bode koroško ljudstvo izpoznalo politično sleparijo prvakiš deželnih izdajcev!

„Krščanska-socialna zveza“ za Koroško je zborovala 12. prosinca v Celovcu. Sklepalo se je vse mogoče, kako bi se ljudem čas in denar jemal. Kakor znano, je ta „zveza“ le nekaka filijalka kranjske „zveze“. No doslej ima „zveza“ le 12 društev. Na zboru je imel glavno besedo neki študent črnošolec iz Ljubljane. Fant naj bi raje gledal, da konča svoje študije in povrne starišem denarje, ki so jih po nepotrebnem zanj izdali. Na zboru so sklenili m. dr., da bodoje ustanovljali društva. Obstoječa „Marijina“ in fantovska društva jim torej ne zadostujejo. Oni videjo, kako pridno se napredni kmetje po zaslugi vrliga potovalnega učitelja g. Schumy na gospodarskem polju združujejo. Ta kmetijska društva, ki se ne brigajo za nobeno politiko in katerih cilj je edino gospodarsko izboljšanje, so seveda črnuhom trn v peti. To je dokaz, da je prvakom vse eno, če koroški kmet tudi od lakote pogine, samo da raste na njih politično žitje... Pa še nekaj so sklenili ti možakarji, ki niso ne krščanski ne socialni. Vprizorik bodejo maja meseca v Šmarjelu nad Pliberkom „mladeniški shod“. Korošci! lefi! Ali veste, kakšni pomen imajo ti klerikalni mladeniški shodi? Na Štajerskem smo jih videli! Zbralo se je stotere fantalinee in jih napilo. Od žganja pijani so šli in se pretepalivali ter s krčavami nožmi v žepu stopili pred oltar k sv. liko

obhajilo. Vsak verni človek mora odločno proti temu prvaškemu posurovljenju nastopiti! In to hočejo zdaj še na Koroškem vpeljati. Vbogi starši, katerim se otroke na tako brezvestni način odtnjuje! Ali — ne hodite prehitro, črnuhi, drugače si nogo zlomite!

Občinske volitve v Vernbergu so končale z „zmago“ prvaških hujšakačev, katerih jeza je veljala v prvi vrsti vrlomu županu g. Oraschu. Seveda so napravili črnuhi to „zmago“ le z najgršimi in tudi nepoštenimi sredstvi. Zato so vložili naprednjaki priziv in pričakovati je, da pride do nove volitve.

V Podljubelju sta obdržala dr. Brejček, mož ki se niti pred Najsvetejšem ne odkrije, pa je vendar klerikalec, — in orglar Grafenauer, ki pljuje v zbornici na svojo koroško domovino, — shod. Poroča se nam, da se druge nesreče ni zgodilo.

Napredno delo. Pred kratkemu se je vršilo v Labudu zborovanje, katerega so se udeležili kmetaki zaupniki iz Spodnjega Koroškega. Gre se za ustanovitev gospodarsko prepotrebnega kmetakega društva. Pravila je izdelal veleposestnik pl. Mohrenschild. Vposlala so se vladi in kadar pride dovoljenje, se društvo ustanovi. Tako delujejo naprednjaki, ki hočejo resnično kaj koristnega za resni kmetaki stan storiti. Klerikalni „odrešeniki“ pa se brigajo za vsako narodnostno gonjo. Seveda, „Hej Slovani“ peti, to je lažje, nego delati!

IV-kurija za občinski svet v Celovcu se bode uresničila. Tozadevni predlog se je oddal odseku. Na vrbskem jezeru se je drsal te dni ben-ljaški zdravnik g. dr. Hans Hock. Pri Krumpendorfu se je led udril in je dr. Hock utonil. Inženier Kuppelwieser ga je hotel rešiti; ali prišel je sam v tako nevarnost, da je ostal komaj pri življenju. Pokojni dr. Hock je bil eden prvoboriteljev napredne misli na Koroškem. Spomin mu ostane v tisočero koroških src! Čast nesrečnemu pokojniku!

Zastrupljeni otroci. Vseled uživanja pokvarjenega mesa so oboleli 3 otroci trgovca Blantensteina v Št. Vidu na Glani. Eden otrok je umrl.

Vlomil je v prodajalno g. Tschurwald nemani tat in ukradel nekaj čez 10 K. Hranilnično knjižico z nad 400 K je pregledal.

Na cesti umrl je v Celovcu žnidar Tomaž Kalgorič. Zadel ga je srčna kap.

Svarilo. Po Koroškem se klati neki agent živaci Mirko in agitira za izseljevanje v Brazilijo. Stavimo pred njim!

Cesarjev dar. Prostovoljni požarni brambi Dekšah je podaril cesar 150 kron iz lastne blagajne. Deželna požarna zveza ji je podarila 400 K, g. Pinteritsch st. 50 K itd.

Roparski napad. Nekega delavca v Liscu pri Prevalju je predpetekli četrtek neznanec napadel. Pobil ga je na tla, mu vzel nekaj denarja in uro. Roparja še nimajo.

12 milijonov dolarjev, to je skoraj 60 milijonov kron je podedeloval neki privatni uslužbavec v Celovcu. Fant je srečen!

Detomorilka. Dekla Priska Odelbrecht v Štergancu je umorila svojega novorojenčka.

Po svetu.

Krvavi dogodek na progli. V Kišlu na Russem je povozil vlak nekega delavca. Drugi delavci so vlak obkolili in pričeli na strojevodjo tretljati. Da bi se rešil, je strojevodja polno oro odprl. 10 delavcev je bilo povozenih in smrčenih.

Kdo ve kaj? Sroj čas je odpotoval iz Teroveglj v Ameriko rudar Jožef Mrežar. Ker že pol leta njegova mati ni dobili pisma in je v velikih skrbeh, je-li Mrežar še živ, prosi vsakogar, kdor kaj ve o njemu, da ji to naznani. Zadnjič je delal Mrežar pod tem-le naslovom: Basse No. 93, Chery Ill. Nord-America. Pisati na g. M. Serše, rudarsko v Trbovljah!

Izseljevanje v Paraná. Kmetaki izseljenci majo v južno-braziljski državi Paraná še največ upanja, da pridejo naprej. Taki izseljenec mora meti vsaj 1000 do 2000 K premoženja in je udi dobro, ako ima delavno družino. Zastoj je dobi zemlje; kupiti jo mora po ceni od 400 do 2000 milreisoov za 25 ha. To ceno treba plačati v 5 letnih obrokih. Za rokodelce ni veliko upanja. Kdor gre tja, naj bode na vsak način vedno in povsod previden in naj se o vsaki stvari preje podučiti. Ne verujte izseljevalnim agentom!

način vedno in povsod previden in naj se o vsaki stvari preje podučiti. Ne verujte izseljevalnim agentom!

Ljubi „Štajerci!“ Neki poštni uslužbenec na Vrbskem jezeru je zaman za zvišanje plače prosil. Svoji jezi je dal s sledečimi besedami duška: „— Pri tej pošti je ena ferdamana birtšaft. Ze onfonk novembra se je hasnilo, da bo postergencunga, pa je že zdaj decembra vun še neč ne bivo. Pa moram vsak dan štir štunde entfernunge radeltruhelco ferat. Zdaj sem pa radeltruhelco ruiniro, moram pa šibtruhelco forat, pa vse drugi heršafci imajo svoje dinastbote, da si brife v haus cuštelajo. Jes hekstens, če za kako dinstbot kakšn libaprif cuštelam še kakšn krajcar tringelta derbišam. Jes imam pa velka famlja za vun holdat, sem pa postmajstra za lonaufbesrungo erzuhu. Je pa reku: „I pfeif lhaa vas!“ Iz celga grama jes sem šov v birtshaus; tam sem en porcijon ajmohta s knedlom snedu . . .“

Gospodarske.

Poljskim rastlinam redilna snov.

Spisal Francšek Skerlec pri Veliki nedelji po lastnih izkušnjah v letu 1907.

Živinski gnoj je rastlinam to, kar je kruh lačnemu delavcu. V vsakem oziru je tečen. Pa za delavca bode kruhek še tečnejši, ako ima poleg njega kos mesa ali slanina za prigrizek. Istotako je tudi živinski gnoj bolj tečen, ako mu tu in tam primešamo umetno gnojilo. V teh umetnih gnojilih so prvine: dušec, kalij in fosforova kislina pozamezno zastopane tako, da si lahko po potrebi z eno ali drugo za vsak slučaj pomorem.

Iz spodaj navedenih številke se lahko vsak kmetovalec prepriča, kako tečen je živinski gnoj rastlinam, ako mu dodamo umetna gnojila. Pri svojih poizkušnjah sem ravnal tako-le: Zemljo ki je bila pred dvema letoma obraščena z grmovjem in jelševimi drevesi sem zregulil 60 cm. globoko ter odstranil vso korenje.

Leta 1906, kot praho, sem pognojil z živinskim gnojem ter posejal repno seme. V letu 1907 na spomlad pa sem naredil poskušnjo pri krompirju in sicer:

Imenovano njivo sem razdelil na sedem enakih delov. Vsak del je meril 6 arov 80 m.

Prvi del sem potrosil s 136 kg 40% kalijeve soli, 272 kg superfosfata in 102 kg čilskega solitra, ter mi je prirastlo 2543 kg. lepega krompirja.

Drugi del je ostal popolnoma negojen in je prinesel 476 kg. zelo drobnega krompirja.

Tretji del je dobil 272. kg. superfosfata in 102. kg. čilskega solitra, ter je zrastle na njem 639 kg. 20 dg. krompirja.

Na četrtil del sem natrosil 136 kg. 40% kalijeve soli in 272. kg. superfosfata, in dobil sem 734 kg. 40 dg. krompirja.

Na peti del pa 136 kg. 40% kalijeve soli in 102 kg. čilskega solitra; bilo pa je 544. kg. krompirja.

Šesto ravno tako veliko parcelo sem pa pognojil na debelo z živinskim gnojem in prirastlo mi je 1632 kg. srednje debelega krompirja.

Sedma parcela tudi tako velika ko druge, je pa bila pognojena z živinskim gnojem in s 136 kg. 40% kalijeve soli, 272 kg. čilskega solitrom, ter mi je prinesla ta parcela 2849 kg. 20 dg. prav debelega krompirja, kakoršnega še nisem doživel.

Sedma parcela nam toraj jasno dokazuje, da je živinski gnoj bolj tečen rastlinam ako dodamo živinskemu gojuju tudi umetna gnojila. Le primerjaj naprimer šesto parcelo ki je dobila samo živinski gnoj ter dala 1632 kg. krompirja proti sedmi parceli, kateri sem poleg živinskega gnoja dodal še umetno gnojilo in je prirastlo 2849 kg. 20 dg. izvrstno epega krompirja, toraj za 1217 kg. več.

Dragi kmetovalec, ako enkrat poskusiš z umetnimi gnojili, gotovo se ne bodeš zbal troškov, ter bodeš tudi v bodoče gnojil ž njimi, kajti izdatki tvoje mošnje, se bodo bogato povrnilili.

Le vzamiva svinčnik v roke in preračuniva si čisti dobiček nad šesto in sedmo parcelo. Ker

ste obe parceli pognojene z hlevskim gnojem, ne pride ta hlevski gnoj v račun, ampak samo stroški za umetni gnoj sedme parcele na kateri je zrastle za 1217 kg. krompirja več, nego na šesti. Računiva 1 kg. krompirja po 6 h. toraj znaša prebitek 6 h X 1217 — 73. K. Stroški za umetni gnoj so: 27 kg. superfosfata (q po 7-8 kron) = 210 K, 13 kg. 40% Kalijeve soli (q. po 12-6 kron) = 170 K. 10 kg. čilski soliter (q po 32 krou) = 320 — sedme parcele 7 K. cisti dobiček na 7 arov = 66 K. Po istem razmerju, bi toraj prišlo na en oral približno 500 kron čistega dobička.

Vino je treba sedaj pretočiti. Najboljši so jasni doevi, ker se dostokrat ob deževnem (južnem) vremenu vzdigne drozje, kar vino zmoti.

Listnica uredništva in uredništva.

Nesseltal: Potrpjenje! List je prenapolnjen! — J. K. v. Sch.: Naročnina pretekla 1. decembra 1907. — Gutenstein: Mi se ne vemo spominjati, da bi dobili od Vas dopis o mesarjih. Pošljite ga še enkrat. Saj veste, da objavimo radi koroške dopise. Brez inzeratov pa ne more noben list izhajati. Sicer pa deluje vsi za list, da se poveča. Pozdravi! — Več dopisov: Po možnosti prihodnji. Prosimo, da se nam ne pošiljajo ni nepisani, ni osebni dopisi!

Loterijske številke.

Gradec, dne 25 januarja: 64, 51, 8, 50, 74. Trst, dne 18 januarja: 64, 12, 86, 54, 69.

Promet razpošiljalne trgovine zahteva aparat, o katerega velikosti nima navadni človek niti pojma. Pomisliti je na tisoče in zopet tisoče komadov blaga, ki morajo biti naloženi, da se kupcem pravčasno ugod. Marsikatero blago ima zopet razne vrste po velikosti, barvi in muštru. Vsak posamezni komad vsake vrste blaga mora biti posebej numeriran, registriran, pri prodaji fakturiran in izbrisan iz skladištnih registrov. Numeriranje gre v milijone in tako se lahko predstavljam, koliko oseb in koliko delavske moči je v tej zalogi potrebno. Razpošiljalna hiša Hanns Konrad vslužbuje zadaj 200 oseb; o njih delu najdemo lepe članke v letnikih 1907 in 1908, Hanns Konradovega koledarja, katerega dobio vsi kupci te firme zastoj in poštnine prosto.

Dviganje živinorje je nemogoče brez krme, ki ima dovolj živeža. Da se lako pridobi, treba je gnojiti travnike in pašne ter polja za krmo in plodove. Gnojenje s samim hlevskim gnojem in gnojnicu ne zadostuje, ker juma primanjkuje fosforjeve kisline; morata se mešati z Tomaževo moko. V mnogih slučajih je pa poleg Tomaževe moke tudi kajnit gnoj, kar je priporočljivo zlasti pri slabem hlevskem gnojenju.

Denarna posojila

v vsaki velikosti za vsakogar od 4 do 5% proti dolžnemu pisnu z jamstvom ali brez njega, ki se plača v mesečnih obrokih od 1 do 10 let. Brez posredovalnih pristojbin. Posojila na realitete po 2 1/2% na 30—60 let, najvišje. Večje financiranje. Hitro, diskretno. 82 Administration des Birsens-kourier, Budapest, Hauptpostfach. Porto za nazaj se želi.

Učenec

za krojaški obrt se takoj sprejme pri celem obkrobovanju pri Joh. Mastnak, krojač za gospodsko modo v Celju, Grazerstrasse 8.

Pozor!

Lepa jabolčna drevesa najbolje vrste ima za oddati R. F. Wibmer v Ptuj.

Želim kupiti

hišo v mestu v dobrem stanu in z dobro najemščino. — Ponudbe sprejme gosp. J. Gspaltl v Ptuj.

2 pekovska učenca

krepka in pridna fanta se takoj sprejmet pri J. Fürtnerju v Ptuj, Allerheilgenasse.

50 meterovčen sena

deloma za govedo deloma za konje proda Martin Hvalec, posestnik v Gradishah pri Sv. Barbari v Haliczah. 72

Mladi viničar

brez otrok kateri je v vinogradstvu dobro razumen se takoj sprejme. Plača po dogovoru. Ponudbe naj se pošlejo na Stefanie Taussig v Varaždinu. 65

Močan

pekovski učenec

se takoj sprejme pri Heinrich Simonitsch, pekovski mojster Zeltweg, Gorno Stajersko.

Na prodaj

je vsa mlinska oprava s prapravo za tri oziroma štir tečajje; sledni tečaj se mora tudi na manjši in vodno moč porabiti. Prodalo se bo vse skupaj ali tudi del posebej. Prosto olna družba se vrši 1./2. t. l. p. Konr. Sollagg v Setarjevi blizu Sv Lenarta Sl. Gor.

Leseni deli za žago z okrižjem (Gattersäge)

kakor tudi vozove za plohe in na valčke (Rollwagen) se prodajo. Več se izve v graščini Forsthof pri Celju. 58

Kuhareca

pridna in delavna dobi dobro službo pri trgovcu Leop. Slawitsch v Ptuju kam se naj ponudbe hrž pošljejo.

Kupiti želim

lepo posestvo v ravnini blizu cestne ali železniške postaje. Želi se prvi razred zemljo in nekaj gozda. Ponudbe prevzame upravnistvo Štajerca. 64

Kravar

s stiriimi osebami se sprejme; plačilo 120 K na mesece dva, luč in mleko. Graščina Langental pri Pecnici.

Fotografije kot znamke

(marke liki znakam na pis-mah), in dopisnice s sliko izdeluje po vsaki poslani fotografiji po ceni Ote Neumann, Prag, Karolinental št. 130. Ceniki se pošljejo na zahtevanje brezplačno in franko. 71